

פחד דוד

פרשת
הוקת
ג' תמוז
תשע"ו

826

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

עבודת ה' בשלימות

את האבן, כך גם מימי התורה ישחקו את לב האבן שלי ותחדור בו תורת מים חיים.

והנה יש לעורר ולשאול הלא ודאי שלא היתה זו הפעם הראשונה שרבי עקיבא ראה מים מחוררים את האבן, ומדוע דוקא בגיל ארבעים לקח לעצמו לקח ומוסר מזה המראה. ונראה להשיב שכאשר רבי עקיבא ראה את מסירות נפשה של רחל אשתו שהיתה מוכנה לעזוב את בית אביה הגדול כלבא שבוע ולהתחתן עימו, ידע שאם היא מבקשת ממנו ללכת וללמוד תורה משמע שיש אמת גדולה בדבר, שאלמלא כן, אשתו רחל לא היתה עוזבת את ביתו של אביה העשיר ומוכנה להינשא עימו. ומשום שרחל ראתה את כוחות הנפש של רבי עקיבא והכירה בכך שהוא עתיד לצמוח לתלמיד חכם גדול, על כן הסכימה להותיר מאחריה את כל העושר והכבוד שבביל עושרה הרוחני של התורה.

אם כן רחל היא זו שעוררה את תשומת ליבו של רבי עקיבא לגבי אמינות התורה ועושרה הרוחני, וכשהבחין רבי עקיבא במסירות נפשה של אשתו רחל, פקח את עיניו להביט סביבו ולקבל מוסר השכל מן האבנים והמים. וברי הוא שאף קודם לכן, נתקל הוא במחזה כגון זה, אך כיון שעתה ראשו וליבו היו פתוחים לשינוי הדרך, אותו מראה פעל את פעולתו ועורר בו שינוי עצום עד אשר נתעלה והפך לרבם של ישראל והעמיד תלמידים הרבה.

וכפי שכבר הזכרנו, לא קיים מושג של קיום התורה לחצאין, אלא יש לקיימה בתכלית ההידור והשלמות, ורבי עקיבא שידע זאת מסר נפשו למען התורה הקדושה וגלה מביתו למשך עשרים וארבע שנים, וזאת כדי שיוכל לרכוש את קנייני התורה בשלימות.

כידוע האדם מורכב משני חלקים, מחלק גשמי תוצר האדמה שהוא הגוף, ומחלק רוחני ושמימי שהוא הנשמה. והנה הגוף והנשמה קשורים ומחוברים ביניהם בקשר איתן ויציב, ובכוחם להשפיע זה על זה, או שהנשמה משפיעה על הגוף מקדשת ומרוממת אותו, או שהגוף משפיע על הנשמה ומאבד מרוחניותה. וידוע שכל עוד לא נקבר המת, נשמתו ממשיכה לרחף מעליו, ורק לאחר שמניחים אותו בקבר ומכסים את גופו, הנשמה עולה למרום ושבה אל כור מחצבתה.

והנה למרות שהנשמה עולה למרום, אם האדם הקפיד כל ימיו ללכת בדרך התורה והמצוות, אזי נשמתו ממשיכה להיות דבוקה בגופו המקודש, וזאת כדברי האמור (יבמות צז, א) ששפתי הצדיקים דובבות בקבר בשעה שלומדים את תורתם בעולם. ומשמע מזה שאם האדם יתעלה בעצמו וילמד את התורה בשלימות עד אשר ימית עצמו באוהלה של תורה, אזי יזכה שגופו יתעלה ויתקדש כל כך עד שאף לאחר פטירתו, נשמתו שהיא רוחנית תמשיך להיות קשורה לגופו ותגרום לפשתותיו לדובב בדברי תורה בתוך הקבר.

אם כן חובת האדם בעולמו היא לעבוד את הקב"ה בשלימות ובמסירות נפש, וישאף תמיד להשיג את השלימות, וחלילה לא יסתפק בעבודה חלקית לחצאין, שאין המלאכה חשובה אלא אם כן היא שלימה.

"זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים".

(במדבר יט, יד)

חז"ל (עי' ברכות סג, ב) דרשו על פסוק זה שאין אהל אלא אוהלה של תורה, כנאמר (בראשית כה, כז) "ויעקב איש תם יושב אהלים", ומשמע מכך שעל האדם לשאוף כל ימיו להמית עצמו באוהלה של תורה. והמתבונן יראה שהמילה 'תם' עולה בהיפוך אותיות כמילה מת, מלמד שיעקב אבינו המית עצמו באוהלה של תורה ולכך זכה להיות עמוד התורה.

והנה יש לדעת, שבעוד ובדברים שונים יש מושג של חצי, אך כשהדבר נוגע לענין לימוד התורה וקיום מצוותיה, אין מושג של קיום למחצה, אלא יש לקיים את דברי התורה ככתבם וכלשונם בתכלית השלימות, וכאשר ישנו גם בעבודת ה' או חסרון בקיום המצווה, אזי אותו חסרון ופגם עלולים לדרדר את האדם מבחינה רוחנית עד שיאבד את מה שכבר קנה לעצמו. ולכן צייתה התורה על האדם לעמול ולהתייגע על דברי התורה הקדושה ולקיימן בשלימות עד אשר יגיע למצב של המתת עצמו באוהלה של תורה.

והנה נראה לומר שאין מושג של מת לחצאין, אלא או שהאדם חי או שהוא מת, וכל עוד נשמת חיים באפיו של האדם, הוא מחויב ללמוד תורה, וזהו שכתב הרמב"ם (תלמוד תורה א, ח) שאף חולה מסוכן אינו פטור ממצות לימוד תורה, כיון שכל עוד האדם חי על פני האדמה, יצר הרע מפעם בקרבו ועלול להכשילו, ורק כשהאדם עוזב את העולם הזה, יצר הרע עוזב אותו ומניחו לנפשו, ולכן יש לאדם להמשיך ללמוד תורה גם בעודו שרוי בחולי, בכדי שחלילה יצרו הרע לא יגבר עליו. וזוכר אני שפעם אחת הייתי חולה מאוד וחום גופי טיפס, ולמרות כן לא הנחתי לעצמי מעמל התורה והמשכתי ללמוד אותה במלוא החשק וההתמדה, עד אשר בסייעתא דשמיא הצלחתי לחדש חידוש גדול, ובזה לתרץ קושיה קשה שהיתה לי אם כן רואים אנו שאף חולה יש בכוחו ללמוד תורה, ובאם יתאמץ בעצמו לקיים חיוב זה, יראה ברכה בעמלו.

ויש לנו לדעת שהדרך היחידה להינצל מרשתת של היצר הרע היא באמצעות לימוד התורה הקדושה, ובזמן שאדם אינו ממית עצמו באוהלה של תורה, הרי הוא כמת חסר חיות. ולהיפך, כשם שהמת אינו יכול לחטוא משום שהיצר הרע כבר לא קיים בו יותר, כך אדם שממית עצמו באוהלה של תורה, הרי הוא ניצול מן העבירה, כיון שהתורה מגינה ומצילה מפני היצר הרע.

הנה נתעוררתי לחשוב על רבי עקיבא שבגיל ארבעים החל ללמוד תורה מן הראשית ממש ולא חס על כבודו ומעמדו, אלא הלך ללמוד עם תינוקות קטנים ובלבד שיוכל להתעלות בתורה הקדושה. וכידוע כאשר רבי עקיבא היה עם הארץ קרא ואמר - 'מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור'. ומפני מה כחמור, היות ודרכו לשבר גם את העצמות. ורואים אנו באמירה זו עד כמה רבי עקיבא בעברו שנה תלמידי חכמים, עד שהיה מוכן לנושכם באכזריות. ומה גרם לרבי עקיבא ליצור תפנית כה גדולה בחייו, כאשר ראה את האבן שנשחקה מטיפות המים קרא ואמר - כשם שהמים שחקו

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 19:12 | 19:28 | 19:21 | 19:29

מוצאי השבת 20:30 | 20:32 | 20:34 | 20:31

רבינו תם 21:05 | 21:02 | 21:06 | 21:03

הילולא דצדיקיא

ג - רבי שניאור קוטלר

ראש ישיבת 'ליקווד'

ד - מהר"ם מרוטנברג

ה - רבי צאלח כהן זנגי

ו - רבי חיים דלירוזזה

מח"ס 'תורת חכם'

ז - רבי שמחה בונם אלתר
האדמו"ר מגור

ח - רבי חיים משאש

ט - רבי יקותיאל יהודה
הלברשטאם האדמו"ר מצאנז

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפנקסו של מו"ר
הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

השמה בחלקו

יהודי יקר בא לפניי וסיפר לי שיש לו בביתו שלוש בנות שהגיעו לפרקן, אך לרש אין כל ואין בידו את סכום הכסף העצום שהוא זקוק לו כדי להשיאן וכדי לתת בידן נדוניה וקורת גג, והוסיף ואמר שגם הוא עצמו אינו גר בדירה משלו - אלא בשכירות.

"האם מעוניין אתה שאעזור לך מבחינה כספית?" שאלתי אותו.

"לא", השיב האיש "אינני חפץ לקבל צדקה מידי בשר ודם. כל בקשתי היא שתיתן לי עצה נכונה ותברך אותי בזכות אבותיך הקדושים שהקב"ה יפתח לי שערי פרנסה וסייעתא דשמיא וישלח לי ברכה בשפע לכלכלת כל בני משפחתי ולנישואי בנותיי בכבוד".

תוך כדי דבריו, עלה בזיכרוני לפתע שיהודי זה מתגורר בסמיכות לעשיר גדול שבודאי ישמח לסייע לו בתרומה הגונה, ועל כן אמרתי לו: "שכנך פלוני הוא עשיר גדול מאד, ובודאי ישמח לעזור לך".

אך היהודי נענע בראשו ואמר: "ברוך ה' מזלו של שכני הצליח לו מאד, ואני מאחל לו המשך הצלחה, בפרט שהוא טורח ועמל כל כך לפרנסתו. אבל אני אינני חפץ בצדקה, אני בטוח שיש בידי של הקב"ה לפרנס גם אותי בכבוד".

כשמעתי את דברי האמונה שיצאו מפיו בתמימות אמתית - התפעלתי מאד, ועוד יותר גברה התפעלותי כשראיתי שהוא אינו צר עין במה שיש לזולתו. שהנה, למרות שהוא עני מרוד - בכל אופן הוא אינו מקנא ברכושו

יהודי שכזה, ועל כן ישמח אם אוכל להפנות אותו לאדם הזקוק לתכולת המעטפה.

חזרתי מיד על עקבותיי, ולקחתי אותו עימי לבית הכנסת שבמקום. שם הראיתי לו על היהודי אשר קודם לכן ביקש ממני ברכה עבור הוצאות השבת, וכעת מרוב בטחונו בקב"ה הוא יושב בבית הכנסת, והיה שקוע באמירת פרקי תהילים.

בעל המעטפה שמח למצוא את שביקש, והעני שמח עוד יותר בכך שכעת יוכל לקנות את צרכי השבת.

בראותי את שמחתו הגדולה של העני, לא יכולתי להתאפק ושאלתי אותו: "מדוע את תרומתי סירבת לקבל, ואילו את המעטפה מיהודי זה קיבלת בשמחה רבה? הרי זו צדקה וזו צדקה?"

אך היהודי השיב לי: "הכסף שבמעטפה, אותו קיבלתי מאדם זר זה הגיע אליי בסייעתא דשמיא גדולה מהקב"ה. אותו תורם לא ידע מעצמו שאני זקוק לכסף, והוא היה רק השליח מבורא העולם להעביר לי את המעטפה ולסייע לי בהוצאות השבת. לעומת זאת הרב ביקש להוציא מכספו בעבורי, כאשר כל בקשתי מהרב הייתה ברכה לסייעתא דשמיא".

אין כל ספק שדרגה זו - היא דרגת בטחון אמיתית בבורא העולם.

רק בזכות ביטחונו האמיתי בקב"ה שלא יעזוב אותו ולא ייטוש אותו, זכה היהודי העני למילוי משאלתו ברווח ובכבוד מתוך תחושה שהכסף נשלח לו מידו הפתוחה של הקב"ה.

של שכנו העשיר ואינו מבקש אותו לעצמו. על כן פניתי אליו ואמרתי לו: "בטוח אני שבזכות אמונתך התמימה ובזכות שאתה שמח בחלקך מבלי להתקנא בחלקם של אחרים - הקב"ה ישלח לך פרנסה בשפע ותזכה לחתן את בנותיך בכבוד. הסר כל דאגה מלבך, כיון שדרכים רבות למקום למלא לך את כל מחסורך אשר יחסר לך".

לא לידי מתנת בשר ודם

באחת הפעמים שבהן שהיתי בארצות הברית, זמן קצר לפני שובי לצרפת בא לפניי יהודי עני וביקש שאברך אותו בפרנסה טובה. מובן שבירכתי אותו מעומק לבי בזכות אבותיי הקדושים, אולם לאחר בְּרִכְתִּי הוסיף היהודי וביקש שאברך אותו שהקב"ה יזמן לו את מזונו כבר לשבת הקרובה.

בשומעי את בקשתו הצעתי לו מיד סכום כסף עבור הוצאות השבת שלו ושל בני משפחתי, אולם היהודי אמר: "אינני מעוניין שכבוד הרב ייתן לי את הכסף, אלא שבורא העולם ישלח לי את הכסף ממקום אחר".

קיבלתי את דבריו ולקחתי את כספי בחזרה, בתקווה ובברכה שהקב"ה ידאג לזונו כבר בשבת הקרובה.

זמן קצר לאחר שיחתנו יצאתי בדרכי לשדה התעופה. כאשר צעדתי לכיוון הרכב אשר יובילני לשדה התעופה ניגש אליי יהודי שאיני מכירו ואמר לי שיש בידו מעטפה ובה סכום כסף שהוא מייעד עבור יהודי עני שאין בידו להשיג את צרכי השבת. הוא עצמו אינו מכיר

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"זיפתח הגלעדי". (שופטים י"א)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מלחמת ישראל עם בני עמון,

ועל הארץ שכבשו ישראל מסיחון שהוא כבש מעמון, שהוא מענין הפרשה בה מסופר על בני עמון שישאלו לא נלחמו עמם, אלא נלחמו עם סיחון וכבשו ממנו את הארץ שכבש מעמון.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

שתיקה יפה לכולם

אמרו חז"ל (אבות א. טז): "כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה". פירוש: גדלתי בין החכמים ולקטתי מהם מידותיהם החמודות והקדושות, ומכלן היתה מדת השתיקה הטובה שבכולם.

או יאמר, שאף שהם היו חכמים מחוכמים ובודאי לא היה דיבורם, חס ושלום, בדברי ריק, אף על פי כן ראיתי ומצאתי שהיותר טוב לגוף, בלתי דברי תורה, הוא השתיקה ממש.

בטוב טעם

טעמי מנהגי ישראל

חייב אדם לאכול בשבת שלש סעודות.

הטעם לכך מכיון שחיוב אכילת שלש סעודות ביום שבת קודש, גורם, בדרך הטבע, שהאדם יאכל לשובע נפשו ולא ימלא בטנו לריק, שהרי בעוד כמה שעות מחוייב הוא לאכול עוד סעודה, ונמצא שכל סעודותיו הם לשם מצוה ולשובע נפשו, וכך ישאר לבו פנוי לעסק התורה.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הכאת הסלע

"זרם משה את ידו ויך את הסלע במטוהו פעמיים ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם". (במדבר כ, יא)

בפרשה מוזכר עוון משה רבנו שלא דיבר אל הסלע במי מריבה אלא הכהו, ועל כן לא נכנס לארץ ישראל. ויש לעיין בענין זה על מנת להבין מדוע משה רבנו כביכול עבר על ציווי ה'. והנה הרמב"ן (שם כ, ח) כותב בשם הרמב"ם שמשו רבנו נענש גם על זה שאמר "שמעו נא המורים" בלשון גנאי, שלא דן אותם לכף זכות, בפרט בשעה זו שהיו צמאים למים.

ונראה על פי זה להוסיף בסייעתא דשמיא שהכאת הסלע היתה תוצאה מהנקודה הזאת בבחינת הכלל "עבירה גוררת עבירה", שאחרי שכעס משה רבנו על בני ישראל באומרו 'שמעו נא המורים', הוא הכה את הסלע. דהיינו שהכעס הזה גרם כביכול טשטוש בראייה הזכה שלו, ונכנס בחשבונות ושיקולי דעת.

וביאור הענין, שבעצם היות וציווי ה' היה פעם להכות, ואחרי כן ציווהו לדבר אל הסלע, משה סבר שלכאורה אין הבדל בין דיבור קשה למכה, על כן סבר שהוא ממלא את ציווי "לדבר" אל הסלע [שהוא לשון קשה] גם בהכותו עליו. ועוד חשב משה, הרי כלל ישראל צמא, ואין פנאי לחשוב אם להכות או לדבר אל הסלע.

הקב"ה ציווה למשה לדבר אל הסלע, והיה עליו למלא אחר ציווי ה' בדייקנות כי אלו הם חשבונות שמים, ולא להוסיף על זה מדעתו. וכוננת הקב"ה בציווי זה היתה כביכול - כי הכאת הסלע עלולה לגרום לפתחון פה, שיאמרו שהמטה עצמו הוא מקור הניסים, ושהוא זה שקרע את ים סוף, ודיבור אל הסלע הוא זה שיגדיל את כבוד ה' באמת, כי לאחר ארבעים שנה ששהו בני ישראל במדבר מתו כמעט כל דור המדבר שראו את הניסים הגדולים שנעשו במצרים ובמדבר על ידי המטה ששמות הקודש חקוקים בו, ואולי חשש ה' שהדור החדש יתחיל לחשוב שמפני ה' לא נעשה דבר, אלא המטה הוא זה שעשה את הניסים ולכן ציווה ה' את משה לדבר אל הסלע והבן.

אבל מכל מקום יש לנו לדון את משה רבנו רעיא מהימנא לכף זכות. ונראה לבאר את כוונת משה רבנו על דרך הרמז, שהרי התורה הבטיחה "אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעיתם". והיינו כי ארץ בלי מים אינה ארץ שאפשר לחיות בה. והיה אם חלילה יעזבו את התורה "לא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה" ותיבטל חלילה כל מצות ישוב ארץ ישראל, ויש מצוות רבות התלויות במים כניסוך המים, וכן כל דיני זרעים תרומות מעשרות מעשר שני מעשר עני וכו'.

וכוונת משה רבנו היתה לתת רושם במים שיתנו גשמים בארץ ישראל אפילו כשבני ישראל לא יהיו ראויים להם. ורצה שרושם זה עדיין יהיה חתום במים אפילו אחרי שיכנסו לארץ ישראל על ידי שישתו אותם לפני כניסתם לארץ. וסבר שעל ידי מכה ישאר הרושם זמן רב יותר מאשר אם ידבר.

ואף שידע שבעקבות זאת הוא עלול לא להיכנס לארץ ישראל, הוא מסר את נפשו והכה את הסלע. על כן אמר לו ה' "רב לך", שירדתי לסוף דעתך ואל לך להתפלל שהרי קיבלת על עצמך על ידי מעשיך שלא להיכנס לארץ ישראל. ובזכות זה יהיו גשמים.

אמרי ספר

מדרשי חז"ל על פרשת השבוע

מפי הגבורה

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר". (במדבר יט, ב)

רב אחא בשם רבי יוסי ברבי חנינה: בשעה שעלה משה לשמי מרום שמע קולו של הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק בפרשת פרה, ואומרת הלכה משם ואמרה, רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים. אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא; רבון העולמים העליונים והתחתונים ברשותך ואת יושב ואומר הלכה משמו של בשר ודם? אמר לו הקדוש ברוך הוא; משה, צדיק אחד עתיד לעמוד בעולמי ועתיד לפתוח בפרשת פרה תחילה, רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים. אמר לפניו רבון העולמים יהי רצון שיהא מחלציי, אמר לו חייך שהוא מחלציי, הדא הוא דכתיב "ושם האחד אליעזר" (שמות יח, ד), ושם אותו המיוחד אליעזר.

("פסיקתא דרב כהנא")

מעשי כשפים

"ושרף את הפרה לעיניו את ערה ואת בשרה ואת דמה על פרשה ישראל". (במדבר יט, ה)

שאל עובד כוכבים אחד את רבן יוחנן בן זכאי:

אלו המעשים שאתם עושים נראין כמין כשפים; אתם מביאים פרה ושורפין אותה וכותשין אותה ונוטלין את אפרה ואחד מכם מטמא למת מזין עליו ב' וג' טיפין ואתם אומרים לו טהרת.

אמר לו לא נכנסה בך רוח תזזית מימיך? אמר לו לאו. ראית אדם שנכנסה בו רוח תזזית? אמר לו הן. ומה אתם עושין לו? אמר לו מביאין עיקרין ומעשנין תחתיו ומרביצים עליה מים והיא בורחת.

אמר לו: ישמעו אזניך מה שאתה מוצא מפיה, כך הרוח הזו רוח טומאה, מזין עליו מי נדה והוא בורח.

לאחר שיצא אמרו לו תלמידיו: רבינו לזה דחית בקנה, לנו מה אתה אומר? אמר להם: חייכם לא המת מטמא ולא המים מטהרין, אלא אמר הקדוש ברוך הוא: חקה חקקתי גזירה גזרתי אי אתה רשאי לעבור על גזרתי. דכתיב "זאת חוקת התורה".

("מדרש רבה")

בכיה בצמא

"ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אהל מועד". (במדבר כ, ו)

ויבא משה ואהרן מפני הקהל, ומשה ואהרן היו יושבים ובוכים לפניו - וישראל בוכין מבחוץ, ומשה לא ידע שישראל בוכים מבחוץ עד ששעות נכנסו אצלו ישראל ואמרו לו עד מתי אתה בוכה, אמר להן לא אבכה על אחותי שמתה.

אמרו לו עד שאתה בוכה על נפש אחת עמוד ותבכה עלינו. אמר להן למה, אמרו לו מים אין לנו, עמד ויצא עמהן וראה הבאר שיבשה והיה עושה עמהן מריבה, אמר להן לא אמרתי לכם לא אוכל אנכי לבדי שאת אתכם וגו'. מיד כעס הקדוש ברוך הוא על משה ועל אהרן, אמר להן: בני מתים בצמא ואתם יושבין ומתאבלין על זקנה זו? מיד היה הדבור על משה שנאמר "קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו".

("פתרון תורה")

פרקים במסכת חינוך הבנים

פלגי מים

למשכב, ובן הזוג מטפל בו במסירות נפש של ממש, דואג לצרכיו מתוך מאמץ קשה מנשוא. והיה אם החולה ימות, השני יתקשה להמשיך לחיות... מדוע? מה קרה כאן? הרי הוא התלונן כל הזמן על קשיים אמתיים, שגזלו ממנו את כל כוחותיו ועתותיו, מדוע שוב אינו מוצא טעם בחיים בהם יוכל לנוח מעט?

הסיבה פשוטה: המאמץ הזה – היה מקור חיותו. אם כל אדם זקוק להרגיש שהוא נחוץ למישהו, כל שכן מי שהגיע לגיל שיבה. הוא חש ובצדק מסוים, איך הוא הולך והופך למיותר לסביבה הצעירה, שמסתדרת היטב גם בלעדיו. כל-שכן אם הוא הופך לנטל על סביבתו, וחש כי 'תרומתו' לחברה אינה יותר ממעמסה רבת טורח, קשה לו לחיות בהרגשה שכזאת.

לכן אם בן זוג קשיש זכה להיות בעל ערך חיוני לבן זוגו החולה, הרי הדבר נוסך בו חיים חדשים. יתר על כן, התדמית הזו גם פועלת בנפשו למצות יכולות אדירות, שבמצבים רגילים היו שוקעות במשקעי הזקנה. וכשביום אחד הכל נגמר, לפתע אופפת אותו הרגשת ריקנות עגומה ומביכה: אף אחד לא צריך אותי, אינני חשוב למישהו, אין ביכולתי לתרום למשהו, שוב אין לי ערך כלשהו בעולם... זה לא רק מביך: זה נוגע ומכאיב עד דכדוכה של נפש, עד שהאיש אינו מוצא טעם להמשיך חיו.

אם תרצו, זהו גם עומק המושג של "לא טוב היות האדם לבדו", כי אדם זקוק ליחס חיובי קורן מסביבתו. על כך גם רמזו דברי חכמינו ז"ל "או חברותא או מיתותא". הבודד, הגלמוד, חסר הערכה סביבתית, הוא המסכן שבאדם.

וכשאדם מבסס את התדמית שלו, כמי שאחרים צריכים לו, הוא למעשה בונה את הנפש שלו, וממציא עבורה את סיפוקה.

ברוחים כלשהן? התשובה היא, כפי שמנחה הרב דוד לוי שליט"א היא: כן. וזאת משום שמן ההורים נדרשים מאמצים ממושכים וכבירים ממש, ובכדי להמריץ לחזק ולעודד את עצמם להתאמץ עוד ועוד, מותר ואף כדאי להם, לתת דעתם לתוצאות הברוכות ולרווחים העצומים, שיקבלו בעתיד.

ומהי התמורה שמקבלים ההורים על מסירותם לחינוך בנם?

דבר ראשון, הם מקבלים ילד מחונך, שעתידו יהיה מזהיר, באשר יהיה עוסק בתורה ובמצוות, ומביא נכדים דומים לבית הוריו. מה ישווה ומה ידמה לתמורה שכזו. כלום יכול אדם לברך את עצמו בברכה גדולה מזו? הבן המוצלח שלהם, הבית המוצלח שיקים בע"ה, הינם פרי תוצאה ישירה של התמסרותם לחינוכו.

אולם לבד מנחת רוח, שהיא מעלה חיצונית לאדם, יש לאב ולאם תועלת עצמית עצומה, מהשקעתם בחינוך הבנים: בניית האישיית והתדמית שלהם.

כידוע, בכל אדם קיים צורך נפשי בהערכה סביבתית, ב'אישור' חיובי לאישיותו. כל אדם, בדרכו שלו, זקוק להרגיש עצמו שווה ובעל ערך, יקר וחשוב למישהו. נפשו כמהה לחוש בהוקרתם של אנשים. בניית התדמית של האדם לוקחת לו המון כוחות והרבה זמן. אדם שמרגיש חסר בכך, עלול לעסוק ראשו ורובו בחיפוש ורדיפה אחר משוב חיובי מהסביבה. לעומת זאת, יש לנטייה הזו חלק גדול בטיפוח המוטיבציה של האדם. ההערכה החברתית משמשת כמנוף אדיר למצות את היכולת העצומה שבאדם, אשר אלמלא היא, היכולת הזו נשארת מוצפנת עד שהוא עצמו אינו יודע עליה. הצורך שלו להוכיח את עצמו, מפעים בו רוח של עשייה ומאמץ.

לדוגמה: זוג קשישים, האחד חלה ונפל

הורים הנוהגים לתת מתנות יקרות ערך לילדיהם, מוצאים עצמם לרוב מאוכזבים מהתוצאות. מה ההסבר לכך? מתנה גדולה מבחינה כמותית, אין בה את הקסם שבמתנה קטנה ואישית. מתנה יקרת ערך מבטאת רצון להרחיב את נכסיו של השני, להעשירו, למלאות לו איזה חסר גשמי. מתנה שכזו יכולה לבוא גם מידי זר ורחוק, לעומת עוד יש לנותן אינטרס מסוים בהענקתה. לעומת זאת, מתנה קטנה אינה מבטאת אלא נימה נפשית אילמת, אות לידידות לבבית. מתנה קטנה המעידה על תשומת לב אישית – זאת נותן רק אוהב.

על כל מאמץ שאדם משקיע, הריהו מבטיח לעצמו תמורה הולמת שתצדיק את המאמץ. לולא הבטחת תמורה לא תיתכן מוטיבציה להתאמץ, וככל שנדרש מאמץ רב יותר, דרושה תמורה גדולה יותר. והנפש לא תמלא בכסף ובשווה כסף, אלא במשוב של סיפוק נפשי.

גם הורים מקבלים תמורה הולמת עבור ההשקעה האדירה שלהם בחינוך הבנים. השכר הגבוה שהם מקבלים, אכן מצדיק את המסירות הבלתי נלאית הזו.

האם נכון לכרוך את הנתינה של הורים לילדיהם

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

לאחיו של מו"ר שליט"א - ר' אברהם נ"י, אירע נס גדול בזכות הצדיק רבי חיים זיע"א:

הוא וכמה מחבריו, היו מעורבים בתאונת דרכים קטלנית. כמה מחבריו מתו בתאונה ובחסדי שמים הוא יצא חי! מצבו היה קריטי ביותר, והוא היה נתון בסכנת חיים.

בשעה זו נדר ר' אברהם ה"ו, שאם ייצא בריא ושלם מהתאונה הזו, אזי הוא ילך להשתטח על קברו של רבי חיים וקברי אבותינו זיע"א במרוקו.

לאחר כמה שנים, כאשר הבריא בסייעתא דשמיא ויצא חי ושלם מהסכנה, החליט שהגיעה השעה לקיים את נדרו, ויחדיו נסעה המשפחה למרוקו. גם מרת אמו שתחיה לאורך ימים טובים וארוכים, נסעה במכונית, כך שהיו חמשה אנשים במכונית.

לפני שר' אברהם נכנס לשטח מרוקו, הזהירו אותו יודעי דבר; "הן לא תוכל להכנס למרוקו, מכיון שיש לך דרכון ישראלי, וגם ויזה לא תועיל במקרה זה". אולם הוא עמד בתוקף על רצונו ואמר: "אני רוצה להכנס למרוקו, כמו שנדרתי, ואלך להתפלל על קברי אבותי זיע"א, יהיה מה שיהיה".

ואמנם, המשפחה סיכנה את עצמה והגיעה עד לגבול מרוקו. בתחנת הגבול עצרו אותם השוטרים וביקשו מהם דרכונים. כל אחד מהנוסעים הגיש לשוטרים את דרכונו, זולת אברהם, שכאמור לא היה לו דרכון. השוטרים הביטו לתוך המכונית ואמרו כמה פעמים; "אנו רואים כאן ארבעה אנשים", בו בזמן שהיו בו חמשה נוסעים. ממש בבחינת "עינים להם ולא יראו"...

כך נכנסו כולם למרוקו, כשר' אברהם נכנס ללא דרכון, בבחינת "רואה ואינו נראה".

כל אותה תקופה ר' אברהם עדיין היה צולע על רגלו, והיה צריך להיעזר במקל הליכה. בכל יום היה הולך לקברו של רבי חיים זיע"א, וזועק זעקות גדולות אל הצדיק שיושיע אותו, עד שגם ערביי המקום כבר התרגלו לצעקותיו שהיה צועק בלילות על קבר סבו זיע"א.

באחד הימים, צעק ר' אברהם ליד הקבר מקירות לבו ואמר:

"רבי חיים! הנה אני לוקח את המקל וזורק אותו הרחק הרחק, שלא אשתמש בו יותר, ואני רוצה שאתה תעשה עימי נס".

שומר בית העלמין ששמע את הדברים שיצאו מלב אמיץ ובוטח, ניגש אליו מיד ואמר לו; "אל תעשה כן. אתה זקוק למקל כדי ללכת איתו, ואיך תזרוק את המקל?" ר' אברהם לא היה זקוק לעצותיו של השומר, הוא היה נחוש באמונתו בצדיק: "הרי אתה עובד כאן במקום שנים רבות, ובוודאי שמעת הרבה סיפורי מופת, היום יהיה לך סיפור מופת נוסף לספר לכל מי שיבוא לכאן".

וכך היה. לאחר שסיים ר' אברהם את תפילתו, הוא זרק את המקל הרחק כמטחוי קשת, והתחיל מיד ללכת על שתי רגליו כאחד האדם. כך הוא הולך בריא ושלם עד עצם היום הזה.